

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esztőtörtén és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékn.

Vallásos iskola — vallástalan iskola.

Itta és a székesfejervári-egyházmegei tanítók egyesületének évi közgyűlésén felolvastva:

MAYER KÁROLY,

apátkanonok, az egyesület elnöke.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Tisztelt közgyűlés!

Ezen szép katolikus köszöntéssel s örömmel üdvözölöm a székesfejervári egyházmegei katolikus iskolának tanítóit karát, midőn szerencsém van önöket ily szép számmal megjelenve látni a mai napra kitűzött közgyűlésünkön.

A mai közgyűlésünk alkalmával pedig kétszeres az örömem, ha meggondolom azt, hogy oly helyen tarthatjuk már Isten segítségével összejövetelünket, a melyet saját otthonunknak tekinthetünk mi is, nem csak azért, mert ezen katolikus központi ház, már rendeltetésénél fogva is otthona minden kath. irányu tevékenységnek, hanem azért is, hogy dicsérettel emelhessem ki a mult évben hozott lelkes határozatot, melyen maga e tanító-testület is 1000 korona részvény jegyzésével járult eme palota díszes kibővítéséhez, és ime! a mint saját szemekkel meggyőződhetnek, emelkednek már a falak, melyek a kistermet és a központi ház nagyobb szabású dísztermét fogják képezni.

T. Közgyűlés, azon magasztos eszmet, mely e központi kath. háznak létet adott, mely a vallásos s katolikus erők egyesítését célozza, mely a mindent áldásosan átható katolicizmusnak érvényesülésére törekszik, mely isteni erejével, anynyi ellenségek között a hazát alapította,

mely a nemzeti jelleg uralmát egyedül biztosítja: mondóm ezen magasztos eszmet szolgáljuk mi is kath. tanítók, még pedig hűségesen, önzetlenül, hogy egyenesen kimondjam, szent szegénységben, naponként meg-megújuló áldozatos és önfeláldozó szellemi munkálkodásunkkal, ugyanmilyra, hogy bátran elmondhatjuk: miszerint ezen hazafiai és nemzetünk iránti kötelességeink teljesítésével példát adunk.

En ennél fogva mindig kimondhatatlan tisztelettel viseltem a kath. tanítók kara iránt, nemesak azért, mert őket úgy tekintem, mint a szülői hatalomnak megbízottjait, mint természetes, a nevelés felelősségteljes gondjaiban osztozkodó képviselőit, mint megbízottjait azon szülőknél, kik a természet törvénye szerint, tehát az Isten hívó szózata által gyermekeiknek legelső és legközvetlenebb nevelői s kiknek gyermekeik közvetlen ellátására és nevelésüknek vezetésére kizárólagos joguk van.

Úgy tekintem én továbbá a kath. iskolák tanítóit, mint az egyháznak megbízottjait, az egyház örök tanítói hatalmának bizonyos értelemben képviselőit, egyházat, melybe maga a család, ha a természetfeletti jogrendet tekintjük, pozitív isteni jog erejénél fogva bekebelezettik, mely egyház tehát kezdetlőtől fogva kötelelességszerűen gondoskodott a gyermekek vallásos és erkölcsös neveléséről, a mely egyház most is, a hol szegény missionáriusai utján megjelenik, első gondjainak tartja, hogy a szegény és kezdetleges Istenháza mellett azonnal iskolát is emeljen; amely biztosítani törekszik ez által az államot is arról, hogy a gyermekekből becsületes, munkás és könnyen kormányozható polgárok váljanak.

Ime a kath. tanító tehát, önmagában képviseli a szülői szeretetet és képviseli a családot, ezt a legelső, legfontosabb, bár legszűkebb körű társadalmat: képviseli Krisztus Jézus egyházának tanítói megbízatását, ezen legmagasabb, legtagasabb körű, legszentebb társadalmat. Ő egyesíti tehát magában a kath. iskolának két nagy elvét, a szülői szeretetteljes nevelést, ennek fejlesztését és továbbvitelét; a vallás-erkölcsi irány ápolását is, midőn lépten-nyomon Isten-félelemre, Isten szeretetere oktat, midőn imádkozásra, midőn a szív tisztaságára, a szentségek felvételére szoktatja az egyház tanítványait.

E kettős alapelvnek együttes alkalmazása az, mely a kath. iskolai oktatást, minden más oktatástól lényegesen megkülönbözteti. E kettős alapelv az, melyen a helyes, biztos, az egyén és a társadalom üdvösségére egyiránt eredményes tanítás és nevelés nyugszik.

Nagyon is tudva levő dolog ez önök előtt t. tanító urak, nem is említeném ezt meg, ha nem tudnám azt is, hogy a kath. nevelés és tanításnak mai nap mennyi nyílt és mennyi alattomos ellenség állja útját; mennyi nyílt és rejtett uton törekszenek a katolikus, sőt egyáltalán a vallásos irányt az iskolákból kiszorítani.

Nagyon sokan tán nem is rosz akarattól, hanem inkább bizonyos politikai elfogultságból és tévedésből hangoztatják a községi vagy állami iskolák szükségét, azon hiszemből, hogy ez által a nép jobban összesimul; a vallásfelekezeti különbség nem fog sürdölőskorra alkalmat adni? — Helytelen okoskodás. — Eppen megfordítva áll a dolog, mint a tapasztalás is mutatja. Mert mi-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Kuruc nóták.

Esti dal.

1710.

*Búcsút int a nap sugára;
Ködbe vész hegy, völgy, halom ...
Bár így tinnék almáinkban
Földi bú-baj, fájdalom,
Mégse menjünk nyugovóra:
Ugy sem tudjuk mint leszünk ...
Virradóra, riadóra
Mit juttat a sors nekünk ...*

*Látunk-e még sok szép estét,
Rózsás hajnalt, harmatot ...?
Virrasszunk hát és élvezzük
A mi jót az Ég adott.
Alhatunk még ... hiszen élünk
Szüntelen harc, baj, csata,
Melyben nappal is kezdődik
Egy bús, örök éjszaka ...*

Philipp István.

A Szenicei gyerekek.

Mint egy nagy kék napernyő, teleszántva szecessziós formájú habos cirádákkal, úgy borult rá a puszta köröskörül az ég boltja. Hűvös reggeli szellő csapongott szerteszét az aranszín buzatábla fölött, a puha pipacsok, selyemszirmu konkoly-virágocskák üdén, írissen tartották fel a fejcskéjüket. Egy utszéli vadrépa virágos, kerek tányérján meg álmosan, nyújtózkodva illegette szárnyát reptülésre a kényes, fecskefarku lepke. Távolabb, a Körös kiszáradt kubikgödrei között golya lépkedett, békára, mezei egérre vadászván. Kenyeres pajtása, a géni, az eleven víz fölött kóválygott, kerengett, akár a sirály. Karsu, világos szürke teste tenyérvnyi kis árnyéket vetett a fodros, csillogó vizen s az ezüst pikkelyű kis halak ljedten rántották le a hegyes fejüket. A fehér nyárfa tapsolt, kacagott végig-végig a víz mentén, deres, vén fűzfák életunt áldogáltak közöttük.

A „kis kastély”-ban már talpon vannak a gyerekek, — a három fiú. Gyorsak, fűgék, le-sült pirosbarna arcukból majd kicsattan a vér. Magukra hányják a ruhát úgy, amugy, mosdani odakint szoktak, a Körös sekélyvizű homokos oldalán. A jó Isten vigyáz csak rájuk, meg néha Kis-Nagy Bálint, az öreg halászgazda, a ki itt szürögeti meregeti a vizet időtlen idők óta, mert hiszen a gyerekek édes apjára, talán még a nagyapókra is innen vigyázgatott fél szemmel, hogy meg ne sértsé a virtuságukat, de a mellett baj se essék a nemes vitézlő családban.

Már jöttek is vágatva, mint a vad csikók. Leghátul egy kis vörös szoknya libegett, majd

akkora csak, mind egy jó nagy pipacs. Szokatlan volt a könnyű cipellőnek a torzszokos árokpárt, a harisnyája is lecsuszott belé, puha fehér kis láb-ban vörös csikot karcolt egy goromba tövis. De azért csak nem marad el a többitől és a sebes menésben pilhegye szedi a lélegzetet.

A parton végigheverve s szörnyű buzgalommal elefántokat és egyéb ósvilági szörnyeket gyurva a megázottat agyagból, — már várta őket a hűsleges címőra, Petykó, a cigánygyerek. Fel se kelt, hanem bevarta őket végig nyulva.

A falu alatti vályogos gödrökből való volt Petykó. Apjával ott lakott egy kemence formájú lyukban, de azért lenézte a többi cigánygyerekeket. Az ő anyja fehérarcu, tehát ur családból való, — mondogatta és neki is két szem volt, különös furcsa ellentétül a bronzszínű arcához. Hanem másképp igazi cigánygyerek volt ő is Nyulánk, ügyes testü, mint egy fiókpárdac, a ki úszva, a szájjával elfogta a ficánkoló halat, s versenyt futott a tüzokkal. A nemes Szenicei familia leszármazottai ez okból kötöttek vele barátságot, mert a cimerekben hasonlóképen volt lerajzolva egy olyan barnatestű gyerek, mint Petykó, fogai között egy ficánkoló potykával-e, cápával-e? — a Szenicei gyerekek legjobban szerették cápának emlegetni.

Áhítattal nézegették és szörnyen büszkék voltak rá a jó öreg nagymama temetésén, a mikor a kapu sarkáról is nézegethették, a fekete posztóra ragasztott tarka szép papirosokat.

Petykó tehát élt előzőjával, hanem mikor a piros szoknyás kis leányt meglátta, mégis csak felugrott és hamarjában ledörzsölte kezéről a sáros földet. Hasonló vásonruha volt rajta, mint a Szenicei gyereken, a tavalyi ugyan, de azért

Mai lapunk 6 oldal.

nél jobban biztosítva látja a nép saját vallásos meggyőződésének tisztelgetését, annál jobban tiszteli másoknak is ebbeli jogait. Sőt többet mondok: minél jobban meggyőződik a nép arról, hogy az államhatalom lelkiismeretének, vallásának csorbítása nélkül segíti az iskoláügyet előmozdítani: annál őszintébb tisztelettel viseltetik a hatalom iránt. Elismerte ezen igazságot a porosz miniszter is, ki az 1892-ik évi népiskolai törvényjavaslat indoklásánál egyenesen kimondja: „hogy azon fellevés, miszerint a gyermekek együttes oktatása és nevelése a vallási békét különösen láptálja és erősíti, valótlannak bizonyult.”

Mások az állam érdekeinek előtérbe állításával óhajtják a gyermekek nevelését az állam kezében látni. — Ez még helytelenebb felfogás. — Az értelemlennek és a lelkiismeretnek az adminisztrációja soha sem tartozhat a politikai hatalom illetékessége alá. Miért? — Azért, mert ezek a nagyon finom és igen fontos súlytalan dolgok kiállanak az állam korlátai alól, ezek az imponderabiliák nevetik, sőt megvetik a külső erőszakot és szabadság nélkül nem tenyészhetnek. Az állam legfeljebb külső erőt, spártai dressurát, vagy előírt szabályos fegyelmeztséget hozhat létre, — de ettől még igen távol áll a nevelés, s annál kevésbé lehet ezt a szabad ember ideáljának tartani. — Kimondom nyíltan: az Isten képeire teremtett embernek nevelése tulajdonképpen magának az Istennek a műve. Ő maga neveli az embert a természet rendjében: természetes eszközei által, a szülők, a család közvetítésével; a természetfeletti rendben pedig az egyház által, s e nevelés az igazság és a kegyelem erejével megy végbe, melyeknek bizonyára nem az állam a letéteményese.

Mások, a kik még vadabban gondolkodnak, azt hajtogatják: ne törődjék az állam a vallással, hisz ugy sincs a modern államnak vallásos meggyőződése. Hát — amint látjuk — ez egészen logika nélkül való beszéd. Hisz mihelyt az állam nem adja meg Istennek, ami Istené, azonnal szükségkép következik ebből, hogy előbb vagy utóbb meg fogja tagadni a polgároktól is azt, amire nekik, mint embereknek joguk van; mert akárhogyan csűrjük-csavarjuk is a dolgot, el kell ismernünk azt: hogy az embernek igazi jogai éppen az Istenel való viszonyából származnak, Isten iránt való köteleimiből születnek, egyenesen ezeken alapulnak ugy annyira, hogy az ember semmiféle emberi jogra sem hivatkozhatik, ha Istenel viszonyban nem létezik, em-

beri jogra igényt egyáltalán nem tarthat, ha Isten iránti köteleim tagadja.*)

Ne hallgassunk tehát, t. közgyűlés mi, ki-
ket maga Krisztus urunk oktat O csalhatatlan anyszentegyházával a legboldogtobb ismeretekre; ne hallgassunk mi, kiknek hivatása abban áll, hogy maguk is ezen szent elvek és igazságok szerint tanítsanak, nevelnek és oktatnak másokat még pedig a fentebb említett két magasztos címen, ne hallgassunk mi semmiféle csabító jelszavakra, még ha azok valami mélyeséges filozofia komoly és ékesnek látszó köntösébe öltözködnek is. Hisz tudjuk mi a történelem szomorú tanúságaiból, hogy éppen a legkecsgetőbb tudományossággal hangoztatott jelszavak több tudományossággal kárhözatos botlásokat és okoztak az emberi elmében és a szivekben romboló revolúciókat, sőt gyászos társadalmi károkat; oly rettenetes károkat, melyeket a szegény tanulatlan nép szomorú botlása soha létre nem hozhat, hanem igenis a tanult emberek felfuvalkodott kevelysége. Hiába hangoztatják ezek, hogy vallásra szükségünk nincs, hogy ők a vallással nem törődnek, ők csak a tudomány követelményei iránt érdeklődnek, azért mégis mindig azt tapasztaljuk, hogy éppen ők azok, kik folyton a vallás igazságaival foglalkoznak, vallást, Istent, teremtetörténetet csinálnak.

Csak példaul említem a 18 század bölcselati iskoláját, mely magának észvallást csinált, önmagát meg Istennek tette meg. Es ezen „észistennojjének” jelképe gyanánt egy aljas nő állított az oltárra, ez volt végeredménye az ő filozofiajuknak. Utánna jött egy másik fajta filozofia, jött Vogt, Büchner, Darwin, a materialisták felfogásával; ezek is filozofáltak, alkottak, teremtetek, vallásainál példaként üztek; elődeiknek tanításait azonban t. i. a filozofus század önmagát istenítő felfogását egy beteges fantázia öncsalódásának nyilvánították, sőt magát, ezt az isteni méltóságra felemelt embert is letaszították arról a magasztos piedestálról, hová önmagát felmagasztalta, s tudják-e önk: hová dobta őket a materializmus? le, a legalázabb mélységbe, le, egyenesen a barnok közé! Ime így bünteti önmagát a kevely és az isteni kinyilatkoztatás irányító fényét figyelembe nem vevő emberi értelem. Megszületett már az újabb filozofiai irány is, a liberalizmusnak az édes gyermeke, sőt már szépen növekszik: a socializmus; hogy ez minő korbácsot használ majd a materializmus megfe-

*) XIII. Leo a francia püspökökhöz. 1892.

nyítésére? ki tudná megmondani? az isteni gondviselés utai és módjai kifürkészhetlenek. Kétségkívül olyat, mely a materializmus saját önkáltotta méltóságának megfelel.

Tartsuk inkább folyton szemünk előtt magasztos hivatásunkat, tekintsük inkább minél sürűbben ama két vezér-igazságot és fontolassuk minél mélyebben ama nagyszerű, magasztos ketős alapot, melyeken hivatásunk jogosultsága nyugszik: a kath. család érdekét és jogosult várákózását; egyházunk megszentelő jellegét s Krisztus Urunk parancsolatját; s ezen szent, örök igazságot csepegtesük folyton növendékeink szívébe, — a keresztény szülők öntudatában ezt törekedjünk minél éberebben fentartani. Ezek legyenek minden nehéz viszonyaink között, minden erős megpróbáltatásunk között a kor súlyos tévedései és hamis jelszavaival szemben, ezen örök igazságok legyenek irányító, vezérlő csillagaink, a melyektől legalább mi lelki szemünket soha el ne fordítsuk.

Csillagok azonban, mint mi tudjuk, mindig vannak az égen, de az emberek nem mindig gondolnak rájuk csak akkor látják őket, csak akkor figyelnek rájuk, ha az éj sötéte már beállott. — Azért arra kérem — összetett kézzel önöket, mentstük meg kérem, váltvetett erővel, együttes, kölcsönös és jóakaratu munkálkodásunk által szegény nemzetünknek jövődó reményeit, mentstük meg, mondom, azon nagy szerencsétlenségtől, hogy az örök igazságok csillagait ők is csak akkor vegyék észre, csak akkor lássák meg, — mikor az ilyenféle eszevesztet eszüknek tévútra vezető irányja, az általános nyomornak, a társadalmi romlásnak sötét fátyolát borította már az emberi életre!

Ezen kérésém megújítása után, a közgyűlést Isten szent nevében ezennel megnyitom.

Főispánváltozás (?)

Valaki szárnyára csesztette a hirt s ma már szélteben-hosszában emlegetik, hogy Fidió Pál báró megvált főispáni állásától. Kapóra jött egy szerszind Fenyevessy Ferenc veszprémi főispán halála s a „jól értesült” híradók rögtön be is töltik az ő személyével a veszprémi főispáni állást.

Honnan is eredt a hír?
Onnan, hogy a főispán a legutóbbi városi közgyűlésen nem tudta helyeseltetni a város-

nem kopottabb. Csak a kurtaságáról látszott meg, hogy nem épen rászabták, mert Petykó különben úgy vigyázott rá, mint a szeme fényére, és csak ebben az uri társaságban szokta volt használni. Egy fejjel nagyobb volt a többinél, s most meg-
rázta fekete, bozontos fejét:

— Hát evvel a bábuval mit akarnak?

A kis lányra mutatott, a ki pityergőre álló szájacskával huzogatta a harisnyát vérző lábcsakáján.

Gazsi megrántotta a szoknyáját és a fülébe sugta:

— Viseld magad bátran, mint egy Szenicei leányhoz illik . . .

De a Szenicei ivadék most az egyszer nagyon halkán mondta, hogy: igen . . . Oh miért is hagyta magát rábeszélni, mikor talán az indus szigetre is el lehet jutni, mint idáig, az ezer tüske és bogács hazájába!

— Ne félj semmit, — biztatta megint Gazsi, bekötjük a lábod egy kis cucca-füvel, aztán megfürdesz te is, meglátod, kutyabajod se lesz utána.

A kis leány már elfelejtette a baját. A nagy fecskéfarku lepke, mely az imént még a vadrépa virágján lustálkodott, most merész kanyarodással rászállott a Gica piros ruhájára. Virágnak nézte talán és ostobaságán való szégyenletében ugy elálmélkodott, hogy egyszerűen, minden mentőkisérlet nélkül meghagyta magát fogni a Gica fehér kezétől.

— Szenicei vér, téged is belepíngáltatunk a cimerbe, mondta Gazsi büszkén.

A lepkét különben Gica Petykónak nyujtotta át csak ugy magától, de azt olyan graciózan tette, a mint csak dédmamáink nyujthatták kezüket bodoló lovagjuk elé.

Petykó meg volt nyerve.

— Elteszem emlékre, — mondta, tőle lehető elérzékenyüléssel és a szegény lepkének nyomban ki is csavarta a nyakát, hogy egészen bizonyos legyen felőle.

— Ez semmi, — mondta Gazsi lenézőleg. Gica nekünk ígerte az oroszlanjait és tigriseit, elevenre kivágott állatok, — tödította a szót a bámoló Petykónak. Ezután tigrisvadászatot rendezünk a fűben, mint az igazi vadászok, a kik nem gyáva nyulra pazarolják a puskaport.

A két kisebbik Szenicei gyerek teljes elismeréssel adózott bátyja szavainak, mert az ököljog révén mindenben igazat adtak neki. Csak jöjjenek a világra a legifjabb Szenicei gyerekek! — majd akkor megmutatják ők is, mit tudnak. Leányt lovagiatlanságnak tartották volna — bántani.

Közben egyre melegebben sütött a nap, a parti nedves homok szinte gőzölt tőle. A fiuk bekenték magukat sárral s olyanokká lettek, mint valami néger istenségek. Belefutottak a vízbe, verték, pacsolták maguk körül, hol meg lebuktak s ugy jöttek fel, mint a vízi manókák.

Gicának szörnyen tetszett a mulatság. Vigyetek be engem is, könyörgött egyre.

A fiuk hadi tanácsot tartottak. A két kisebbik ellenezte, előre érezvén a szijjas korbács eshetőségeit, melyely a édes apjuk szokta a tulpezső Szenicei vért hűtőgetni, de Gazsi harsány hangon döntött: hősök és lovagok fognak vigyázni rá és egy Szenicei Margit sohasem lehet gyáva . . .

— Huzd le a cipődet Margit! — kiáltott a partra.

A komoly megszólásra Gica, mint a villám oly gyorsan engedelmeskedett és már megindult a langyos vízbe, a sekély, puha, homokos meder szélén.

— Vizes lesz a ruhád! — kiáltottak rá a fiuk, — vedd le! — de Gica szégyenlősen ösztögte a kis piros fodrokat. Félek a békától, — mondta.

A fiuk szemmel tartották. Gica boldogan lubickolt a gyöngyöző, habos vízben. Kibomlott aranyos haja ragyogott a napon, olyan volt mint egy kis tündér.

— Jöhetsz egy kicsit beljebb is, biztatták a fiuk. A hátad kint van a vízből, feleget a meleg. Gica tulboldog volt és egy cseppet sem sajnálta már az „eleven”-re kivágott oroszlanokat, a mit a fiuknak ígért, csakhogy magukkal vigyék. Egy kis ezüstszínű halat akart megfogni a szoknyájával. Már benne is volt a kis piros fodorban, a mikor egyszerre hopp, megcsuszott alatta a homok és a víz összecsapott a feje fölött.

Gica eltűnt. A fiuk dermedten, halálra válva néztek össze. Petykó mint a villám, bukkott a víz alá. Iszonyu süket csönd volt néhány másodpercig, mig Petykó fekete feje ismét felbukott a víz alól, hatalmas erős togsora között a Gica piros ruhájával. Es Gica, mint egy bátor Szenicei leányhoz illik, kacagott a halálos veszedelemben s apró fehér kezével erősen szorította zsakmányát, a kis ezüstös halat.

Mire édes mama s a kisasszony felébredt, Gica az ágyban volt megint; azt ugyan talál-gathatták, mitől volt vizes a kis piros szoknya.

Mányiné Prigi Olga.

alyakkal az ő szíve óhaját. Hozzácsatlakozunk azt is, hogy *Fiáth Pál* bárónak Fejérmegyében semmi sem tud sikerülni. A minap le kellett szerelnie a vármegye bizalmi nyilatkozatát. Sőt, hogy a két év előtti nagy választásokra visszatekintésünk, Fejérmegye ugyancsak erős kormányellenes megyének mutatta be magát. Illetőleg: választottak egy kormánypárti honatját, *Baross Károlyt*, a ki azonban agrárius kormánypárti. Választottak még egy másikat is *Zichy Jenő* gróf személyében, a ki azonban rosszabb a megye összes ellenzéki képviselőinél, mert több rosszat aligha lehet hamarjában elmondani a Széll Kálmán kormányáról, mint a mennyit *Zichy Jenő* gróf kiálal, ha hozzávaló hangulatban találják. Mindezek alapján — úgy mondják — odafenn megrendült a bizalom *Fiáth Pál* báró személye iránt.

Mi csodálkozással fogadjuk e hirt.

Hogyan? Tehát a főispánok arra volnának iderendelve, hogy a kormányoknak ha lehet, ha nem, embereket, bizalmakat liferáljanak? Azért vannak, hogy a polgárok és közigyelések véleményét gúzsba szorítsák, hogy vizet preseljenek a kövekből? S ha mindez nem sikerül, kiadják nekik az utat, mint a rossz családoknak: Ez volna az a híres Széll Kálmán-féle jog, törvény és igazság. Ha Bánfiy szájából halljuk, egy pillanatra sem csodálkozunk, de Széll Kálmán épen a napokban köpte a markát, hogy a főispánoknak semmiféle utasítást nem adott a bizalom liferálására.

Azok, a kik Széll Kálmán kormányzása idején új rendszert, új kormányzást elvettek vártak a régiék helyére, meglepődéssel látták *Fiáth Pál* báró működését. Igazságos, okos kormányzó volt, a ki nem keresett a káknán csomót soha, békés, konciliáns modora, tapintata az ellenzék szemében is tiszteltette tette személyét. Emlékszünk a mult év utolsó közgyűlésére, mikor az ellenzék vezére a dicső szavaknak egész sorozatát mondotta el, a melyek mind a főispán pártatlanságát, tapintatát és a város jól felfogott érdekeinek felkarolását magasztalták. Ha a Széll-kormány őszinte, és nem parancsokat leső lakájokat, hanem igazságos, a városok és megyék javát előmozdítani kívánó férfiakat kíván, nem foglalhat állást *Fiáth Pál* báró ellen.

A legutóbbi városi közgyűlésen elkövetett manővert — nagyon természetesen — helytelenítjük, a mint akkor is elíteltük. Ezt sem írának azonban a főispán rovására, hanem inkább tanácsosait okozzuk, a kik valóságban belegratták a főispánt a szerencsétlen háboruba, a honnan súlyos vereséggel, népszerűségének megtépésével volt kénytelen elmenekülni.

Hiába! Fejérmegye ellenzéki megye Fejérvár szab. kir. várossal egyetemben. Nem használ itt sem a jó szó, sem az erőszak, sem semmiféle főispán. Es ha *Fiáth Pál* báró konciliáns modora nem tudott kivinni semmit, annál kevésbé ér célt az, a ki az erőszak fegyvereit akarná megvillogtatni nálunk.

Joggal következtetjük tehát, hogy a Széll-kormánytól nem lehetett kegyvesztetté *Fiáth Pál* főispán.

Vagy maga kedvetlenedett volna el? Ezt hisszük és láttuk. De ilyen pecek nem először érték őt a mi ellenzéki megyénkben. Ilyenért tiszter is lett volna már oka itt hagyni megyénket.

Azt, hogy Fenyevessy helyébe, a veszprémi főispánságra pályázza — legalább is izléstelen híresztelések tartjuk. A hantok még frissek a sirhalmon s ő már az örökséget hajszolná, ezt nem tudjuk elképzelni róla. Ezt csak a kacsák kirepítői találták ki.

A hír szerint Széchenyi Viktor gróf sárpen-telei földbirtokos lenne Fejérmegye főispánja. Egy alapos és beavatott forrásból merített értesülésünk szerint Veszprém vármegye főispánjává Eszterházy Sándor gróf volna kizemelve. Ez a kombináció — nagyon természetesen — ledönti a mi főispánunknak veszprémié váló kinevezését.

Igy válik mindig világosabbá, hogy az egész hír nem egyéb, mint egy vidám kövér kacsá.

UJDONSÁGOK.

— **Közgyűlés.** „A székesfehérvári rom. kath. iskolák tanulóinak egyesülete” f. hó 4-én tartotta közgyűlését a központi kath. egyleti házban, melyen az egyesület tagjai nagy számmal gyűltek össze, sőt egy a helybeli, mint a környékbeli, a tanügy iránt érdeklődő egyházi és világi férfiak is többen meleg érdeklődéssel kísérték a jól sikerült gyűlés lefolyását.

A gyűlésen az egyházmegye tanfelügyelője *Mayer Károly* apát-kanonok elnököl, a ki magas származású elnöki megnyitójában mély filozófiával és logikai éleslátással állította szembe a vallásos nevelést a mai divatos, materiális alapokra fektetett állami neveléssel és vaskövetkezésséggel mutatott rá ezen utóbbinak helytelen voltára, a melynek folyamán logikailag következik a mai társadalom züllöttsége. A sürűen hangzó helyeslések és meg-megújuló ötlenek mutatták, hogy a tiszta szívből fakadó beszéd, roknhurokat pendített, meg a hallgatóság lelkeiben. A gyönyörű beszéd melyet lapunk elén közlünk, az ülés jegyzőkönyve kapcsán nyomtatásban külön is meg fog jelenni.

Ezután a közp. választmány üléseről felvett jegyzőkönyvet olvasta fel *Házy Ferenc* jegyző, a ki közel másfél órát vett igénybe s a mely keretében a fontosabb belügyeket tárgyalták.

A bíráló bizottság jelentése szerint 8 dolgozat érkezett be a pályáztatásra, melyek mind avatott pedagógiai érzékkel vannak megírva. Pályadíjat nyert: *Vörös József, Kék Géza és Nellihebel Ferenc.* A jövő évi pályáztatás a következő: „Az imádkozásra szoktatás, mint nevelési eszköz; hatása a fejlődő embernek mint társas lénynek későbbi magatartására az életben és erkölcsi értékére.”

A pénztárvizsgáló albizottság jelentése szerint az egyesület vagyoni állapota következő:

1. egyesületi vagyon	10.047.90 kor.
2. tápintézeti vagyon	8.100.77 „
Összesen:	18.198.76 „

Főpénztárosnak a felmentvény megadatott. 20—20 korona segélyt szavazott meg a közgyűlés egy nagycsaládú tagnak és hét tanító-özvegynek.

A gyűlést 12 és fél órákor zárta be az elnök azon kijelentéssel, hogy a jövő alkalomra, ha a kath. ház lsten segítségével teljesen készen lesz, közgyűlést is évi helyiségben társas-ebéddel fogják bekoronázni. Adja Isten!

— **Az öltőregylet** szent miséje holnap, azaz vasárnap d. e. 10 órákor fog a szemináriumi templomban a Mindenhatónak bemutatni.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága hétfőn azaz f. hó 8-án rendkívüli közgyűlést tart, hogy a vörheny-járvány megszüntetése tárgyában szükséges hatósági intézkedések költségei tárgyában határozzon. Tekintettel arra, hogy a járvány-bizottság rendelkező hatóság s határozatai csakis birtokon kívül felelősek, a közgyűlési határozat ez esetben mást nem tehet, mint hogy a szükséges költségeket megszavazza, mert meg kell szavaznia.

— **Hivatalvizsgálat.** Szalay János igazságügyminiszteri számvizsgáló már napok óta városunkban tartózkodik, hogy a törvényszék, járásbíró és ügyészség pénzkezelését és anyag-számadását felülvizsgálja. A munkát előreláthatólag néhány hetet fog igénybe venni.

HAVRANEK JÁNOS. Egy derék, munkás, jellemes férfiú dől ki az élok sorából. Élete a munka volt s örömet, szórakozást is csak az nyújtott neki. Halála nagy családra borította a mély bánat gyászát s e város polgársága őszinte részvételt állja körül ravatalát.

A gyászszertől az özvegy a következő jelentést adta ki:

Özv. *Havranek Jánosné* született *Langhammer Katalin* a saját, valamint alhirottaik, úgy az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, az áldott jó atya, nagyatyja, após, testvér, illetőleg rokon *Havranek János* f. évi június 5-én estli 17 órákor hosszas szenvedés és a haldokló szentségének ájtatos felvétele után életének 68-ik, boldog házasságának 42-ik évében az Urban csendesen elhunyt. A drága halott hült tetemei folyó hó 7-én d. u. 5 órákor fogtak a gyász-házból (Oreg-nca) a rom. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a „Feltámadás”-ról nevezett sírkertben nyugalomra tétetni. Az engesztelő szt.-mise-áldozat pedig f. hó 8-án reggel 9 órákor fog a felsővárosi plebánia templomban az egek Urának bemutatni. — Székesfehérvár, 1883. június 5. — Áldás és béke poraira! *Mária* férj. *Világossy Károlyné*, *Gizella* férj. *Tóth Andorné*, *Jenő*, *Gyula*, *Vilma*, *Iren* özv. *Buder Károlyné*, *János* gyermekei. *Havranek Jenőné* szül. *Montskó Vilma* meny. *Világossy Károly*, *Tóth Andor* vejei. *Ij. Világossy Károly*, *Világossy Jenő*, *Világossy Rózsa*, *Világossy Mili*, *Tóth Géza* unokái. *Birkó Jánosné* szül. *Havranek Mária*, *Havranek József* özv. *Mentler Szimoné* szül. *Havranek Anna*, *Havranek Lajos* testvérei.

Ugyanitt megemlítjük, hogy néhány nappal ezelőtt már gyász érte a *Havranek-családot*. Dr. *Nagy Lajos* szobi (Hont m.) kórorvos neje, szül. *Havranek Emília*, *Havranek Antal* kőfaragó huga életének 29-ik évében f. hó 1-én meghalt. Az elhunytat szerető férjzen s két kis árváján kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A vörheny-járvány.** Miként már jelezte, f. hó 3-án a város közegészségügyi bizottsága átalakult *járványbizottsággá* vagyis a véleményező testületből rendelkező hatóság lett. A gondoklás, a tétovázás teréről a tevékenység terére léptek s így most már remélhetjük a baj gyökeres orvoslását. Azt is jeleztük már, hogy *Havranek József* polgármester az összes elemi-, inas- és polgári iskolákat bezárta, a mi fogaatosítatot.

A városi iskolásköz a iskolák bezárása körüli teendők megbeszélése végett csütörtökön *Alaghy Dező* iskolásköz elnök vezetésével mellett ülést tartott s ismertetvén az idevágó miniszteri rendeleteket olyképp határozott az iskolásköz, hogy az elemi iskolákban a tanulók kivétel nélkül megkapják értesítőjüket. Ez tegnap meg is történt. A polgári leányiskolában sem forog fenn a vizsgakötelezettség, mivel a tanjegyek már megállapították s a tananyag is elvégzett. Van ugyan egy növendék, aki húzamosabb ideig beteg volt, tanulmányait nem folytatta s így az illető vizsgatételre kötelezendő a jövő tanév megkezdése előtt. A tanulóknak kiadott ingyen tan-könyvek bekövetkezők s megsemmisítendő. A polgári leányiskolára ez az intézkedés nem vonatkozik, a mennyiben ott vörhenybetegedés nem fordult elő s egyébként is a könyvek már az iskola bezárása előtt bevonattak.

A járvány-bizottság tegnap tartotta első ülését. A higgadt tanácskozás békés menetét itt-ott a szenvedély hangja zavarta meg, a mit sajnálattal kell megemlítenünk már csak azért is, mert ez soha sem válhatik a közérdek előnyére. Fontos e testületnek hivatása mindenkor, de főleg most és épen ezért a véleménykülönbségek folytán felmerült ellentéteket a szenvedély haragjával nem kiélesíteni, hanem a közjó iránt tanúsított egyértelmű érdeklődés ügyszeretével kell elsimítani. A némelykor heves vita minden fázisát nem reprodukáljuk, kizárólag a hozott határozatokra szorítokunk. A törvény írja elő, tehát felesleges volt a felet vitázni, hogy járvány esetén a *forlódó bejegyzés szükség esetén* karhatalom igénybevételevel is el kell különíteni. A szülői szeretetnek próbaköve ez az intézkedés. A szegényebb sorsuak ugyanis rendszerint nem ké-

pesek elkülöníteni beteg gyermekeiket, de a törvény rendelkezésének sem szívesen tesznek eleget. Részrehajlás látnak a hatósági kényszerintézkedésben, pedig ez cseppet sem jogosult. Épen azért kötelességszerűleg hívjuk fel a szegényebb sorosnak figyelmét a törvény kötelező rendelkezésére s egészséges gyermekeik érdekében a járványkórházról ne irózzanak.

A járvány-bizottság rendelkezése szerint a vörhenyben elhunyt azonnal a temetőbe szállítandó. A halottlétogatás valamint a temetési pompa tiltva van. A fertőtlenítés kötelező s teljesen ingyenes. Szükségesnek tartotta a bizottság legalább a járvány tartama alatt a koldulás tiltását. Szegényeinkről ez idő alatt vagy maga a törvényhatóság vagy a város közönsége társadalmi uton gondoskodik.

A legközelebbi teendőkre vonatkozólag az elnök indítványára Havranek polgármester ki-mondta, hogy mindenekelőtt a hiteles beteglétszám állapítandó meg s ehhez képest fognak alkalmaztatni az *utcabiztosok*, a kik az óvintézkedések szigorú betartását ellenőrzik s az újabb beteg-déseket a hatóságnál jelentik. Szükséges itt megemlítenünk, hogy azok, a kik az elrendelt óvintézkedéseket pontosan be nem tartják, szigorúan fognak büntetenni. A beteglétszám pontos összeállításán már most a következő orvosok fáradoznak: dr. Árókai Antal, dr. Friss Adolf, dr. Gerber Károly, dr. Herz Oszkár, dr. Kecán Lívius, dr. Mészöly József, dr. Molnár József, dr. Palánszky Miklós és dr. Riffer Géza. Az általános felügyelet és a piacvizsgálat dr. Bierbauer Viktor főorvos hatáskörébe tartozik.

A járvány-bizottságnak fentebbi határozatát foglalja magában az a felhívás, melyet Havranek polgármester ma kibocsájtott s melyet a tárgy fontosságánál fogva egész terjedelmében adunk:

Felhívás

Székesfehérvár szab. kir. város közönségéhez!

Székesfehérvár szab. kir. város közegészségügyi bizottsága a vörheny újabb fellépte miatt az 1876. évi XIV. t. c. 164. §-a értelmében nem annyira az előfordult vörheny esetek nagyszáma, mint inkább a betegség gyakran súlyos kimenetele miatt járványbizottsággá alakult.

A járványbizottság f. évi június hó 5-én tartott ülésének határozatából értesitem a város közönségét:

1-ször: hogy újabb vörheny megbetegedéseknél, ahol a beteg *elkülöníteni nem lehet*, a hatósági orvos véleménye alapján azt a *járványkórházba kell szállítani*, ahol rendes orvosi gyógykezelésben részesül.

2-ször: A vörhenyben elhaltak kivétel nélkül és azonnal a hullaházba szállítandók és onnan temetendők. A közönség a halottakat nem látogathatja, minden temetési pompa mellőzendő.

3-ször: A fertőtlenítés hatósági uton történik és ingyenes. A fertőtlenítés a magán orvosok is azonnal kötelesek elrendelni.

4-szer: A hatósági orvosok és 6 magán orvosok megbízattak a vörheny és kanyaró beteg-összeírásával; felhívom a város közönségét, hogy őket működésükben hathatósan támogassa és minden betegedést hajadéktalanul jelent- sen be, — a *vagyontalanok ingyen fognak gyógykezeltetni*.

5-ször: Amint az összes betegek összeíratnak, *utcabiztosok* fognak kiküldetni, akinek kötelessége lesz, hogy az élelmi szereknek fertőzött házakból, vagy fertőzött házakba való bevitelét megakadályozzák, az újabb betegedési esetek bejelentését ellenőrzik és az elkülönítésre az illető kerületi orvosok figyelmét felhívják.

6-szor: Felhívom végül a város közönségét, hogy a köztisztaság és közegészségügyi kö- vetelményeinek fokozottabb mértékben tegyen ele- get, a csoportosulástól, a fertőzött házak látog- atásától lehetőleg óvakodják, a megbetegedése- ket ne titkolják el, a hatóság rendeleteinek kész- séggel engedelmeskedjék; kellő erély kifejtése és a nyugalom megőrzése mellett remélem, hogy a járvány városunk területén mielőbb meg fog szűnni. Székesfehérvár, 1903. évi június hó 5-én.

Havranek József sk.,
polgármester.

Kétféle szempontból van kifogásunk e fel- hívás ellen. Sem a forma sem a tartalma a ki-

válnaknak meg nem felel. Ez a felhívás ugyanis egy félv papíron írógépes írással egy cseppet sem kelti fel a közönség érdeklődését. Nagyobb- nak s általában szembetűnőbbnek kellene lennie. De a tartalma sem felel meg a járvány-bizottság határozatának. Egy betétvel sincs érintve a kol- dulás eltiltása s a törvény büntető szakaszainak mellőzése nagyon is alkalmas arra, hogy a kö- zönség az eddig tapasztalt közönyvel nézze a veszedelmes járvány lefolyását. A járvány-bizot- tság rendelkezéseit tiszteletben tartani s azt tel- jesíteni első sorban a hatóságnak kötelessége.

— **Áthelyezések a déli vasútnál.** Beck Ernő déli vasúti gépészmérnök a helybeli fűtőházról Nagykanizsára helyeztetett át. Az elhunyt Gódl Károly helyébe Palmay Artur szombathelyi fűtő- házfőnök, ennek helyébe pedig Havas Imre bar- csi fűtőházfőnök helyeztetett.

— **Zongoravizsga.** A modern kor nem elég- szik meg az iskolák falai közt szerzett tudomá- nyos ismeretekkel, hanem megköveteli a maga adóját a művészeti téren is. A ki teheti, kinek csak némileg van rá képessége, nem mulaszthatja el gyermekeinek a zenei tanulmányokban való ki- képzését. Zenetanáraink, zongora- és cimbalom- művésznőink köre, egész sereg növendék cso- portosul. Námessy Mariska k. a növendékei majdnem 3 óra hosszat tartották lekötve a nagy- számú és előkelő hallgató közönség érdeklődését a főgimnázium dísztermében, midőn szerdán d. u. egész évi működésük eredményéről számot adtak. Fekete Géza, Szabady Annuska, Szabady Andor, Óváry V. Jolánka mint kezdők arattak pompás előmenetelükért tapsot. Szintúgy kiérdem- lették az elismerést Polgár Annuska és Havranek László. Oberrecht Ilonka ügyes technikája, Németh Mariska, Kováts Irén, Fekete Ilonka, Pellet Emma gyors haladásról tesznek tanúságot játékaikkal. Beretzky Anna ügyesen győzte le nehéz darabja akadályait, Kováts Irén, Horváth Elvira bőven rászolgáltak az elismerés tapsaira. De három já- tékról különösen meg kell emlékeztünk, Pichler Annuskáról, a ki különösen a nehéz futamok egyenletes eljátszásával, Horváth Mariska ügyes játékaival egészen felvillanyozta a közönséget s végül pedig Kovács Stefike, a ki fiatal kora mellett is oly biztos előadásról tett tanúságot, hogy határozott zenei tehetség jeleit mutatja, a kire hangversenyünk alkalmával még bizvást számíthatunk.

— **Anyakönyvi hír.** A belügyminiszter a nagy-koiki anyakönyvi kerületbe *Adamcz Elek* gazdatisztet helyettes-anyakönyvvezetővé nevezte ki s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **A polgári lövöldözés** holnap azaz va- sárnap délután fél 6 órától kezdve a honvéde- neknek tart hangversenyt. Ezenkívül a szokásos tekeverseny és céllovászat is meg fog tartatni.

— **Zenevizsga.** *Hermann Ede* zenetanár f. évi június hó 10-én, szerdán tartja tanítványaival a „Magyar Király” szálloda nagytermében zárt- körű vizsgálati hangversenyt a következő mű- sorral:

	Hegedűn zongorakísérettel:	
1. Bériot.	Gyakorlatok.	Papp Ákos.
2. Spies.	„Serenade.”	Wertheim József.
3. Rieding.	„Fantasie.”	Somogyi Imre.
4. Dancsa.	(Symphonie Concertant (Duo).	Engel István. Hermann László.
5. Seitz.	Hegedű verseny.	Fischl Béla.
6. Singelée.	La travestia.	Engel Endre.
7. Alard.	„Fantasie de Concert” (Faust)	Hermann László.
8. Bériot.	„Scene de Ballet.”	Engel István.
9. Langer.	„Grossmütterchen” vonalaskísérettel. Együttes játékok:	Lőwinger Gyula.
10. Haydn.	Trio (g dur)	Andante.
11. Schubert Ferencz.		

Vonós négyes (c dur.) (a) Andante con moto.
(b) Menuetto.
A tanítványokat zongorán Magyar Pál és Pataky István urak kísérik.

Kezdeté pontban d. u. 5 órakor, vége 7-kor.

— **Tolvaj cseléd.** Berta Mária helybeli küll cseléd f. hó 3-án Németh Sándor helybeli lakos vasuti napszámra feleségének 11 kor. értékű gyűrűjét ellopta s csakis Kiss József rendőr köz- belépésére adta vissza. Az így a bíróság előtt nyer elintézés.

— **Lopás a templomban.** *Berthold Gyula* Apáca-utca 5. sz. alatti lakos tegnap délelőtt a székesgyház egyik oldalkapujánál szokat- ajtatosságát végezte, mi közben Karácsonyi Já- nosné Könyök-köz 3. sz. alatti lakos az esernyű- jét ellopta. Az elvetemedett lelki asszony a tör- vénszék előtt számol be bűnéről.

— **A sikkasztó postakocsis cinkostársa.** A sikkasztások hazánkban óriási rekordot érnek el. Krivány, Falkay, Kecskeméthy stb. nevek mel- le sorakozik most egy kisebb kaliberű alak: *Micsina Mihály* 33 éves, apostagi születésű postakocsis, a ki f. hó 3-án egy fekete színű vaskazettát 98000 korona tartalommal ellopott s azzal meg- szökött. A budapesti, de az egész ország rendjör- ségét és csendőrségét, sőt a közönséget is lázba ejtette a postakocsis cselekménye s éjjelt nap- pallá téve fáradoznak a legújabb szenzáció hőse- nek letartóztatásán. Nem csoda tehát, ha váro- sunk rendőrsége is fokozottabb éberséget fejt ki s a dicsőség babérokoszorúját megszerezni iparko- dik. A nyomozásban különösen fáradozhatlan tevél- lenységet fejtenek ki *Simon és Kuti* alkapa- nyok, a kik a hír vétele óta városunk minden részén foganatosították a nyomozást és nem tel- jesen eredménytelenül. Már eddig ugyanis meg- állapították, hogy a napokban egy idegen pósta- szolga kávézott a „Magyar Király” kávéházban, a ki a budapesti postások uniformisát viselte. Alig hogy megitta kávéját, nyomban távozott. A sipkáján 1654. szám volt. *Simon Sándor* rendjör- kapitány telefonon jelentette a dolgot a budapesti rendőrségnek, a honnan azt az utasítást kapta, hogy kutassa föl a városban megfordult postást és tartóztassa le. A postaszolgában ugyan nem fogják Micsinait elogni, mert annak nem 1654, hanem 93. a sipkaja száma; hanem a minap el- tűnt a budapesti főpostától *Hersitzki* postaszolga, a kinek 1634. volt a száma, s eltűnését az is relytélyessé teszi, hogy semmi szabálytalanságot, sikkasztást nem követett el. A budapesti postán azt vélik, hogy *Hersitzki cinkostársa Micsinai- nak*, a kinek tudnia kell, hogy merre van az el- tűnt postakocsis. Azért Székesfehérvárra is küld- tek vagy tíz detektívet, a kik a várost és kör- nyékét fölkuutadják.

— **Betegség elől a halálba.** Szabó János polgárdi lakos 14 esztendeje szenvedett már tüdőbajban. Az utóbbi időben oly gyakran kíno- zta a fulladás, hogy teljesen elkeseredett. F. hó 4-én éjjel végezte elhatározásáért eldőlt meg benne, felakasztotta magát háza tornácára. Dr. Márkus Samuel körorvos már csak a beállott halált konstatálhatta.

— **Üngyilkos aggyastyán.** Kovács József se- lyem u. 10. sz. alatti lakos, a mig birta, még késő venségében is favágással kereste kenyerét. Az utóbbi időben már az aggyastyára szorult élelemért s mert meg is betegedett, 80 éves szor fejfel a megpróbáltatás napjai elől a halálba me- nekült. Ma reggel ugyanis Kovács lakásának aj- tájára felakasztotta magát. Árókai Antal orvossal Liszt rendőrbiztos jelent meg a helyszínen, az ajtót zárva az aggyastyánt már halva találták, a városi hullaházba szállították.

— **Politikus csizmadia stílus.** Miskolci János csizmadia súlyos testi sértsége miatt vadozva védekezik: „Ezen ifju börgyakornok testi fejeze- tét nem rossz indulatból indítványoztam hátrányba, miután én testi domborzatára irányítottam a súlyos következményekkel járó csapást, de ő le hajol- ván, hus tömege helyett vékony csontváz álla- potba levő koponyáját hoztam roncsolási hely- zetbe.” 8 napi fogságra, 150 ft. pénz bírságra ítélve, felebbe-e?

Tiszta sor, felebbezési rekapitulatio, túlzott- sági szigorú látok fennforogni e hitvány bör- gyakornok koponyájáért.

— **Névtárolás.** Grünhut Lipót és kiskoru Ilona, Gusztáv, Károly és Adárd gyermekei vé- zetéknevetek belügyminiszteri engedéllyel „Zöldi”- re változtatta.

— **Megmérgezte magát.** Olsó az élet, a társadalom sivár erkölcsi felfogása mellett nem is lehet értéke. Ezt látszik igazolni az az eset is, melynek egy 16 éves cselédleány a szerephőse. **Hári Zsófia** csóori illetőségű leány Budapesten volt szolgálatban, honnan csütörtökön városunkba érkezett s itteni ismerőséhez, Rozman Lajos szeder u. 75. sz. alatti lakos, városi rendőrhöz ment szállásra. Tegnap a leány hirtelen rosszul lett s úgy 5 óra tájban erős hányinger vett rajta erőt. Jégszódát ivott s mire a mentők a helyszínére érkeztek, eszméletét elvesztette. Liszt ügyveles rendőr biztos is megjelent az öngyilkos lakásán, orvost azonban nem vihettek magával. Az öngyilkosság állítólagos oka az volna, hogy a lánytól Budapesten 14 k. készpénzt s egy öltöny ruhát elloptak. Súlyos égési sebeivel a kórházba szállítottattott.

— **A rendőrség fogása.** F. hó 3-án éjjel két könnyelműen mulatozó alak vonta magára a rendőrség figyelmét. A két alkaptányi állandóan szemmel kísérte a gavallérokat s kávéházi-kávéháza nyomom követte az ismeretlen idegeneket, mignem a terhelő gyanusok alapján a kérdőrehozás nem maradt el. A személymotoszák alkalmával Horváth Antalnál egy 600 korona értékű gyémánt függőről szóló zálogbárca, a másiknál, Leopold Arnoldnál pedig nagyobb mennyiségű pénz találtatott. A rendőrség távirati megkeresésére Horváth anyja, egy előkelő hivatalnok nejé városunkba érkezett s előadta, hogy a fűgőt tőle lopta el a fia s mert megbüntetését nem kívánja a delikvensnek szabadon bocsájtattak.

— **Égő vasuti kocsi.** A f. hó 2-án este Budapestről Székesfehérvár felé indult személyvonat egyik II-od osztályu kupéja meggyulladt. A vasuti személyzet vette észre a tüzet s nyílt pályán rögtön megállították a vonatot, a mi az utók közt nagy pánikot idézett elő. Szerencsére a vasutvonat mellett fekvő velencei tó bőven szolgáltattott vizet s a vonat kevés késéssel folytathatta útját.

— **Halgatni arany.** Egy borbélyüzletbe beállt egy tekintélyes külsejű ur és ellentmondást nem tűrő hangon rivall a legényre, akit a boltban talált:

— Maga lefogja vágni a hajamat és pedig sző nélkül! Egyetlen hangot sem akarok hallani! Megértett?

— Kérem, . . . — hajlongott a megszólított, fehérkötényes ifju.

— Amint mondtam, fiatal ember, — szól ugra az idegen, akinek nyilván sok bosszúságot okoztak már a csacska Figarók — abszolút csendet kérek! Egy kukkot se szóljon. En az újságot olvasom, maga a hajamat vágja és ezzel vége! Egy-kettő, fogjon hozzá!

A fehérkötényes ifju habozva fog a habozáshoz, először borotvál, aztán megsuhogtatja az ollót és megkezd a hajnyírását. Amikor elkészül keserves izzadás után a munkájával, az idegen nagy nehézkösen föltápáskodik a székből, figyelmesen nézegeti magát a tükörben és kétségbeesetten fölördít:

— Szent Isten, mit csinált velem! Ez gyálázat! Hát csakugyan képtelenek dolgozni a borbélyok, ha nem járhat közben a szájuk?

— Azt igazán nem tudom, uram, — felel nyájasan az ifu — ezt a borbélytól tessék megkérdezni, a ki mindjárt itt lesz.

— Mi . . . i . . . it mond?

— Ön megtöltötte, hogy egy kukkot is szóljak, tehát hallgatnom kellett. Ha megengedte volna, hogy beszéljek, szívesen megmondtam volna, hogy én tulajdonképen — a szomszéd cukrász vagyok.

— **A vörheny széruma.** A bécsi orvosi hetilap legújabb száma közli dr. *Escherich* tanárnak a vörheny-szérummal történt kísérleteinek eredményéről a madridi orvosi kongresszuson előterjesztett jelentését. A jelentés szerint a Szent Anna gyermekkórházban százötvenkét esetben kezelt skarlátban megbetegedett gyermekeket szérummal és mind a *százötvenkét esetben teljes eredménynyel.*

— **Esküvő helyett a halálba.** Nem mindennapi és még sem szokatlan a Kojlok Amália esete. Kojlok Sándor ercsii lakos 18 éves leánya egy budapesti ácsmesternek volt a jegyese. F. hó -ára volt kitűzve az esküvő s ez a nap lett egy

szomorú családi drámának napja. Az esküvő előtt ugyanis egy nappal a vőlegény arról értesítette menyasszonyát, hogy anyja tiltakozik a házasság ellen s így kénytelen a leány kezéről lemondani. A nászra készülődő családot, főleg az érzékeny Amáliát mélyen lesújtotta e váratlan fordulat s mert a falu szája is beleárította az ügybe rágalmozó nyelvet, a leány szegényében bus komorságnak adta a fejét. Az ősz atya fájó szívvel nézte leánya lelki küzdelmét s nem is hagyta magára egy percig sem. Az apa sejtelve nem tévedett. Követte leányát a hajóállomásig s bár szeme nem tévesztette a leány egyetlen mozdulatát sem, mégis akadt egy örözetlen pillanat, melyet a hajadon felhasználván a Dunába vetette magát. Már a következő pillanatban apa és leánya küzdöttek a fodrozó habokkal s a mentésükre sietett emberek az ősz Kojlokat már csak halva szállíthatták partra. A leány nem ért célt, megmentették az életnek, melynek keserűségétől oly nagyon megjédt. Az egész község részvétele kísérte az áldozatul esett atyát utolsó földi útján.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szereznek be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmágvekereteket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mautner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

A nyelvtan tanítása a népiskolákban.

20 koronás arannyal jutalmazott pályamű

Írta: **Vörös József** sereglyesi kántortanító.

A nyelvtan tanításával az utóbbi időkben sokat foglalkoztak. A céljával tisztában vagyunk, de az elvek és a módok alkalmazása, melyek szerint a népiskolában, de különösen a falusi népiskolában tanítanunk kell, hogy célt érjünk, ezek előttünk még homályosak és ez az oka annak, hogy az utóbbi időben a nyelvtan tanítását felkarolták. E tantárgy tanításával nem tudjuk elérni azt az eredményt, melyet a tanterv megkívánna, a mely nem áll másból, mint hogy a népiskola növendékeit képesítse arra, hogy azok gondolataikat szabatosan tudják írásban kifejezni. En ennek okát abban találom, hogy nyelvtan tanításunk nem eléggé gyakorlati, nem eléggé életre ható. Tanítunk mi igen sok fölösleges szabályt, melyek nélkül nagyon is megtehetnénk, csak az időt vesztegetjük el velük: ezeket egész jól nem tudjuk begyakoroltatni, a szabály mindig csak szabály marad, mely ennél fogva is nagyon könnyen elrepül a gyermek fejéből és azért az összes szabályokat, melyekkel célt érhetnénk, nem vagyunk képesek a népiskolában, különösen a falusi osztalan népiskolában úgy betanítani, hogy a növendékeket képesítse arra, a mit a tanterv óhajt. Ezt pedig azért nem tudjuk keresztül vinni, mivel a tanító rövid. Hisz maga a középiskola is csak több év után képesíti a tanulókat arra, hogy maguknak egy bizonyos fokú készséget szerezzenek gondolataiknak helyes kiírására és ezt is csak sok és nehéz fáradság, tanulás által érik el, a miről a falusi iskolában a mai súlyos körülmények között szó sem lehet. „Eppen az hozta rossz hírbe a nyelvtan tanítását, hogy szabatos definíciókat hajhász, melyekre még serdültebb növendékek sem képesek mindig.” (Lubrich Ágost. Neveléstudomány IV. kötet.) Mikor van szüksége a közönséges embernek arra a rengeteg, 15—20-féle határozóra, meg azokra a különféle nem tudom én kicsoda mult meg jövő időre. Ezeket 18—20 év előtt még a középiskolákban sem tanították és mégis tudtak jól fogalmazni és helyesen írni. Tegyük fel, hogy a tanuló ismeri a magyar nyelv összes szabályait, ebből azonban még mindig nem következik, hogy tud helyesen írni is.

Hogy nyelvtani tanításunkat gyakorlativá, életrehatóvá tehesseük, a fősúlyt nem a szabályokra, hanem a nyelvérzék és helyesírás iránti érzék fejlesztésére kell fordítanunk. Minél kevesebb nyelvtant, és minél többször magyar nyelvet tanítsunk.

A magyar nyelv azon nyelvek közé tartozik, melyben kevés kivétellel minden szó úgy íratik le, amint kimondjuk. Ebből kiindulva a

magyar nyelv tanításánál főgondunk a nyelv és a helyesírás iránti érzék fejlesztése legyen. En azért nem mondom, hogy az összes, valamennyi szabályt mellőzzük, ez nem is lehetséges, mivel vannak egyes nyelvtani ismeretek, melyeket nyelvérzék alapján megtanulni nem lehet. Ilyen pld. egyes szavakban az összetett mássalhangzókat ha kiejtjük kettőzöttetve hangzanak, ha pedig leírjuk, összevonjuk stb. Azonban nem volna helyes, ha olyan ismeretet, melyet nyelvérzék által is elsajátíthat a tanuló, azt szabályokkal tanítani, mivel az első módon szerzett ismeretek sokkal maradandóbbak. Erre nézve az iskola nagyon sok példát tud felmutatni. A mely ismeretet pedig nem lehet nyelvérzék alapján elsajátítani, annak szabályát a legegyszerűbb, a legerthetőbb szavakkal, kerülve minden fölösleges szót, közöljük velük és lehetőleg a tanulókat a példákban maguk vonják le. A szabályt azután minél több írásbeli gyakorlatok által mindaddig gyakoroljuk, míg a gyermek vérebé át nem megy. „A nyelvtan tanításra a szóbeli gyakorlatok nem elegendők, hanem leginkább az írásbeli gyakorlatok vezetnek a nyelvalakok kellő megértésére.” (Lubrich Á. Neveléstudomány IV. k.) Akár nyelvérzék, akár szabály megtanulása által történjen valamely nyelvismeret megsimertése, a fődolog a már megtanultat szóbeli és minél több írásbeli gyakorlat által minél jobban begyakoroltatni.

A szabályok közül szerintem a legszükségesebbek azok, melyek a szók és mondatok helyes kiírására és az utóbbiak szerkesztésére vonatkoznak, melyeket nyelvérzék által elsajátítani nem lehet.

A nyelvérzék és a helyesírás iránti érzék tanítását karöltve már az első osztályban el lehet kezdeni. Minél tisztábban hangoztatja a tanító és a tanuló a szavakat, annál helyesebben tudják azokat le is írni. Minél több szót hangoztassunk az írva olvasásnál és minél több növendékekkel irassunk, egygyel a táblánál, a többivel a padban. Arra nagyon figyeljünk, hogy a tanuló a szavakat mindenkor tisztán ejtsék ki, mert a ki hibásan beszél, az hibásan is ír.

Az első osztályban még nagyon kicsiny a kör, melyben mozoghatunk, de nagyon megtehetünk elégedve az eredménynyel, ha a tanulókat szókat helyesen tudnak leírni. Minél felsőbb osztályba érünk, annál több alkalom és mód áll rendelkezésére a tanítónak a helyes írás iránti és a nyelvérzék fejlesztésére. Csendes foglalkozással minél többször másoltassunk. „Irassunk le a gyermekekkel sok szót, mondatot és kisebb olvasmányokat, vagy egyes szakaszokat azokból, gyakoroljuk ezáltal egyuttal a szép és helyes írást, kössük össze a gyakorlatokkal a tisztaságot és rend iránti érzéket, szoktassuk a szemet az írottak s nyomtatottak pontos megtekintésére. Biztosak lehetünk benne, hogy minél többet íratunk az első években szóról-szóra, annál kevesebb vesződségünk lesz különösen helyesírasi tanítással.” (Lubrich Á. Neveléstudomány IV. k.) A hibákat aláhuzzuk és velük a könyvből kijavítatjuk. A feladványokat pontosan nézzük át, mert ha ezt elmulasztjuk, vagy nem fordítunk rá elegendő gondot, ezt a tanulókat észreveszik, nem fogják oly szorgalommal készíteni feladatukat, ami nagyon természetes az eredmény rovására volna. Minél többször gyakoroljuk minden fokozaton a tollba-mondást, természetesen a fokozatot megtartva. Ez a nyelv és helyesírás iránti érzék fejlesztésének egyik főtegyezője, mivel a tollba mondáskor először is hallja, azután meg le is kell írnia és így két féle módon szerez magának egy szóról írt képet.

Hogy a tanulatokat összefoglaljuk és megszilárdítsuk, erre nézve okvetlenül szükséges, hogy két hetenkint írásbeli gyakorlatokat irassunk az iskolában jelenlétünk alatt. A hibákat csak aláhuzzuk, a tanulókkal javítatjuk ki. Azon hibákat pedig, melyeket a tanulókat talán nem tudnának kijavítani, a táblára felírjuk, hogy sok kérdezgetésekkel ne zavarjanak.

A nyelvtanításnak legnehezebb, de legszükségesebb részét képezik a fogalmazványok. A fogalmazásnak kezdete, vagyis azon pont, midőn a mondatszerkesztésről átmenyünk a fogalmazásra, képezik a tanítónak legnagyobb feladatát. Bármennyire törekedünk is az olvasmányok helyes tárgyalása által fokonként a tanulókat látkörét tágitani, szobőségüket gyarapítani, gondolatké-

jezésüket előmozdítani, a fogalmazás kezdetén kudarcot vallunk, a fantáziájuk nem működik. Ha feladtam pl. írókat le mit csináltak tegnap délután az iskolában. Majd mind azt írta, hogy feleltünk, olvastunk, írtunk; a másik osztály szintén felelt, olvasott stb. A fogalmazványok pedig különösen a mai korban még a legegyszerűbb embernek is föltette szükségesek, mivel ritka az olyan egyén, kinek levél, nyugta, számla stb. írásra néha napján szüksége nem volna. „Tovább — mondja Lubrich Ágoston — a nyelvfejlődés eszméjének és az általános szellemi képzésnek szempontjából tekintjük a dolgot: úgy találjuk, hogy a nyelvtanításnak nemcsak felfogás, hanem előadás is, nem csupán nyelvtanítás, hanem nyelvkészség, nyelvképesség is a célja, következésképp a gondolatoknak írásbeli kifejezésére egyenesen a szellemfejlesztés elvénél fogva kell vezetnünk a gyermekeket. Senki sem tagadhatja, hogy a szellem két különböző irányban működik: az egyik, midőn a megjelölendőről a jelre, (a gondolatról a szóra), a másik, midőn a jeltől a jelre (tehát az olvasásnál is a szóról ennek értelmére, tartalmára) megyen: a szellem művelődése tehát mind a két irányban eszközőlendő. — Hozzájárul még, hogy a gondolatnak írásbeli kifejezése a szóbeli föltett azon előnnyel bír, miszerint a tanuló a folyamat lassúságánál fogva és a gondolatok lekötésére való tekintetből kényeszerítve van gondolatait jobban összeszedni, összpontosítani, csoportosítani és világosabban, célszerűbben rendezni.“

A múlt évi szünetben olvastam egy szaklapban, hogy hogyan lehet igen célszerűen, minden erőfeszítés nélkül az átmenet nehézségeit a mondat szerkesztésről a fogalmazásra sikeresen leküzdödni és így a fogalmazásnak helyes alapot adni. En próbát tettem ezen eljárással, az eredmény igen kielégített és amit még tapasztaltam, az lepett meg legjobban, t. i. hogy növendékeim nemcsak hogy nem írták a fogalmazástól, mint más évekből, hanem nagy örömmel készítették el. Midőn ezen egyszerű eljárás leírását olvastam, azonnal tisztában voltam, hogy miért nem működött az én tanulóim fantáziájuk. Azért nem mert én nem találtam meg azon módot, mely által a tanulókat annak tudatára hozom, hogy mindent megfigyeljenek és hogy amit megfigyelnek, le is írják. Ezt úgy lehet elérni — mondja ezen eljárás leírója — hogy mindenekelőtt arra kell megtanítani a növendékeket, hogy önmagukat figyeljék meg. És ez csak az iskolában szemünk láttára lehetséges. Ott az iskolában valami nem éppen egyszerű megírást adok a növendéknek és mikor azt végrehajtotta, apró elmondatom vele. Ez nem elég. Mikor ő elmondta, egy másik növendék ahhoz, a ki az illető jelentést megtette, mondja el ugyanazt. Végül egy harmadik személyben mondja el. Így tehát első, második és harmadik személyben adják elő ugyanazon esetet élőszóban és nyomban le is írják.

Ime egyik ily fogalmazvány:

A tanító ur óra közben azt mondta Kálmán Mihálynak, hogy menjen ki a folyósóra és nézze meg, nincs-e ott valaki? Kálmán erre fölkel és a tulsó oldalon ki akart menni. De a tanító ur azt mondta, hogy ne a tulsó oldalon, hanem az innensó oldalon menjen ki. Mivel a tanító ur utájában állott, Kálmánnak a tanító ur keze alatt kellett átbugnia és így így mehetett ki. Nem sokára visszajött és elmondta, hogy nem látott mást, mint egy madárkát, mely vigan röpdösött az udvaron.

Ugyanezt egy másik növendékkel, a cselekvőhöz intézve, tehát második személyű igékkel mondatjuk el. Végül ugyanezt maga a cselekvő személy beszéli el első személyben. Így tehát az ige mind három személyben van leírva a cselekvés. (Néptanítók Lapja 1902. S5. sz.)

Ezen eljárást azért is igen célszerűnek találom, mivel a szemléltetésen alkapszik és ennélfogva mind a tanítónak, mind pedig a növendéknek munkája igen megkönnyítetik és így a biztos siker sem marad el.

Minden egyes osztályban a nyelvtanítás anyaga egyszersmind a nyelvtanítás és a helyesírásnak is anyaga, azonban a fősúly és a legtöbb idő a nyelvtanítás és a helyesírás fejlesztésére legyen fordítva.

Végül ismét azt bátorodom hangoztatni, hogy csak a legszükségesebb szabályokat és ezek közül a melyeket nyelvtanítás alapján lehet ismerettni csak ezen módot tanítsuk: a nyelvtanítás és a helyesírás fejlesztésére sok szó minél több írásbeli dolgozatokat készítsünk tanulóinkkal, így így lesz a magyarnyelvi tanításunk életre való, gyakorlati és így célunkat is el fogjuk érni.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi május hó 30-ától június hó 6-ig.

I. Születés.

Született: 6 fiú, 13 leány. Ezekből törvényes fiú: 3, leány 12; törvénytelen fiú: 2, leány: 1; halva született 1 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 19.

II. Halálozás.

Eltelt: 9 fiú, 10 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 2, leány: 6; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 5 éven felüli fiú: 7, nő: 4. — Összesen: 19.

E szerint a születés ugyanannyi, mint a halálozás.

Elteltak: Máhr Erzsébet, rom. kath., 2 éves, vörheny, Felsőkirálysor, 24. sz. — Nagy Istvánné, szül. Szabó Anna, rom. kath., 70 éves, végelgyengülés, Kecskenémeti-utca, 12. sz. — Özv. Kovács Istvánné, szül. Antal Terézia, rom. kath., 78 éves, végelgyengülés, Kecskenémeti-utca, 15. sz. — Mikó Imre és Dénes Katalin halvaszületett fia, Gyümölcs-utca, 3. sz. — Halvács Nárólyné, szül. Ba kos Erzsébet, rom. kath., 28 éves, tüdővész, Selyem-utca, 9. sz. — Lakner Julianna, rom. kath., 5 éves, tüdőbaj, Szömörce-utca, 10. sz. — Varga Erzsébet, rom. kath., 4 éves, vesebaj folytán vizkór, Szarcsa-utca, 16. sz. — Gödl Károly, rom. kath., d. v. főmérnök, 38 éves, házass, szívbenulás, d. v. műhely-telep. — Pallag András, rom. kath., városi aggint gondozott, 81 éves özvegy, aggaszály, Szt.-György kórház. — Hudoba József, rom. kath., 5 éves vörheny, Sütő-utca, 30. sz. — Besszer István, rom. kath., betűszedő, 17 éves, tüdővész, Csapó-utca, 17. sz. — Petrács József, rom. kath., gulyás, 62 éves, házass, csontszó folytán kimerülés, Szt.-György kórház. — Kecskenémeti Lúcia, ev. ref., 1 napos, velszületett gyengeség, Széchenyi-utca, 111. — Szalai Mária, rom. kath., 5 hónapos, velszületett gyengeség, Demkóhegy, 70. sz. — Mikulácsi Anna, rom. kath., 24 napos, velszületett gyengeség, Góznalom-utca, 10. sz. — Farkas Erzsébet, rom. kath., 2 hónapos ránggöres, Sörpince-utca, 60. sz. — Pálfi Dénes, rom. kath., 15 hónapos, ránggöres, Vásártér, 12. sz. — Moisés György, ev. ref., napszámos, 48 éves, vörheny, szívuhűdés, Szt.-György kórház. — Farádi István, rom. kath., földm. napsz. 77 éves, özvegy, általános kimerülés, Szt.-György kórház.

Kihirdetés.

Balog János, képfestő és Pokk Mária-Julianna, Sz.-Fehérvár. — Jakubka Tivadár, rézműves, Sz.-Fehérvár, és Horák Mária, takarítónő, Magyar-Diószeg, Pozsonymegye.

Itt a tavasz

Mindenki arról gondoskodik, hogy jó, szép és izléses kalap, keztyű és nyakkendő szükségletét

RODE IMRÉNÉ
LASITS ERZSI

Székesfehérvár, Szt. Imre-utca

női és férfi kalap üzletében

szerezze be, hol a jelzett tárgyak a legnagyobb választékban és a legutányosabb áron áll a m. t. vevőkönözség rendelkezésére.

Kifüno minőségű női és férfi bőrkésztyű párja 65 kr. Legfinomabb minőségű női és férfi bőrkésztyű párja 90 kr.

Férfi puha kalapok fekete és színes 120, 150, 180.

Férfi kemény kalapok fekete 180, 200, 300.

Női és férfi szalmakalapokban nagy választék.

Legszebb nyakkendők, csokor 15, 20, 30 és 40 kr.

regatta 20, 25, 35 és 50 kr.

Férfi ingek sifon és pique 120, 130 150, és 2 frt.

Férfi ingek színes zeffir és batizst 1,30 150 180 220

Fehérnemükben kizárólag a legjobb gyártmányt tartom.

FRÖSCHL JÁNOS

Első székesfehérvári cementáru-gyár és beton-építkezési vállalata
Sz.-fehérvár, Zöldfa-ú. 17. (Acstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes cementapjait és beton-alagsatornáit.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementapokkal és betonnal való burkolását, fűrdő-medencék, beton-jászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét elvállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépsindelyekből és mennyezet-nádfomatból.

== Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab. ==

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120.

(saját házában.)

== Aranyérmekkel kitüntetve. ==

Főraktár: Schön Rudolf Székesfehérvár, Zöldfa-utca 15. sz.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek messzben föloldhatók, színes állapotban, poralakban és 46 különböző mintában különkint 16 krtól fölfelé szállíthatnak és a mi a festék színtisztségét és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.